

Sneller fiscale eenheid

In Nederland gevestigde ondernemers die in financieel, organisatorisch en economisch opzicht zijn verweven, vormen een fiscale eenheid voor de btw. Dit is geen keuze, zoals men vaak denkt. In principe is sprake van een fiscale eenheid voor de btw zodra wordt voldaan aan de voorwaarden. Als gevolg van twee recente arresten van de Hoge Raad zal er sneller worden voldaan aan de vereisten van economische en financiële verwevenheid.

Binnen een fiscale eenheid zijn prestaties tussen de onderdelen van de fiscale eenheid niet belast met btw. Met andere woorden, leveringen of diensten tussen onderdelen van een fiscale eenheid hebben geen btw-gevolgen. Voor de btw is er nog maar één ondernemer, namelijk de fiscale eenheid. Dit biedt voordelen, zeker ingeval van vrijgestelde ondernemers. Ook is er nog maar één btw-aangifte, die van de fiscale eenheid. Maar er is ook een nadeel: de onderdelen van een fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de btw-schuld van de fiscale eenheid. Voor een fiscale eenheid moet er sprake zijn van financiële, organisatorische en economische verwevenheid.

Financiële verwevenheid

Er is sprake van financiële verwevenheid indien ten minste de meerderheid (51%) van de aandelen, daaronder begrepen de zeggenschap, in de dochtermaatschappij(en) middellijk of onmiddellijk in handen is van dezelfde ondernemer. Een belang van 50% is dus niet voldoende: vereist is dat de ene ondernemer de andere ondernemer overheerst in financieel opzicht en de aan de meerderheid van de aandelen verbonden zeggenschap heeft.

Organisatorische verwevenheid

Van organisatorische verwevenheid is sprake als de ondernemers/ondernemingen onder een gezamenlijke, als eenheid functionerende leiding staan. Van organisatorische verwevenheid is ook sprake als de leiding van de ene onderneming feitelijk ondergeschikt is aan de leiding van de andere. Er wordt niet alleen gekeken of de ondernemingen hetzelfde bestuur of dezelfde Raad van Commissarissen hebben, ook de feitelijke zeggenschap is van belang.

Economische verwevenheid

Van verwevenheid in economisch opzicht is sprake als de activiteiten van de ondernemingen in hoofdzaak strekken tot eenzelfde economisch doel. Bijvoorbeeld als de ondernemingen dezelfde klantenkring hebben of als de activiteiten van de ene onderneming in hoofdzaak worden uitgeoefend ten behoeve van de andere. In hoofdzaak betekent in dat laatste geval: voor meer dan 50%.

Niet verwaarloosbare economische betrekkingen

De Hoge Raad heeft in oktober 2013 een arrest gewezen over de vereiste economische verwevenheid om een fiscale eenheid voor de btw te kunnen vormen. In deze zaak ging

het om een houdstermaatschappij die alle aandelen in drie dochterondernemingen hield. De houdstermaatschappij voerde het management over deze dochters en ontving daarvoor een vergoeding. De managementvergoedingen bedroegen ongeveer 10% van de totale omzet van de houdstermaatschappij. Ook verrichtten de dochterondernemingen onderling prestaties tegen vergoeding, maar niet voor meer dan 50% van hun omzetten. De Hoge Raad oordeelde dat houdstermaatschappij en dochterondernemingen in economisch opzicht zijn verweven. Omdat ook sprake was van financiële en organisatorische verwevenheid vormden de houdstermaatschappij en de dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de btw. De Hoge Raad oordeelde dat tussen deze vennootschappen niet verwaarloosbare economische betrekkingen bestaan en dat daarom sprake is van nauwe verbondenheid in economisch opzicht. Met dit arrest lijkt de eis van economische verwevenheid dus versoepeld. Ook als vennootschappen voor minder dan 50% onderling prestaties verrichten, kan sprake zijn van economische verwevenheid. Hierdoor kunnen vennootschappen eerder een fiscale eenheid vormen voor de btw dan tot voor kort werd aangenomen.

Certificering en financiële verwevenheid

Ook met betrekking tot de financiële verwevenheid heeft de Hoge Raad onlangs arrest gewezen. Men ziet weleens dat men een fiscale eenheid wil voorkomen door certificering van aandelen. Men ging er altijd van uit dat dan geen sprake is van financiële verwevenheid. De Hoge Raad heeft echter geoordeeld dat twee vennootschappen financieel toch met elkaar verweven zijn, ondanks dat de ene vennootschap slechts de certificaten van aandelen in de tweede vennootschap bezit. De vennootschap geniet namelijk door het bezit van de door de Stichting administratiekantoor (Stak) uitgegeven certificaten van aandelen indirect alle inkomsten van een aandeelhouder. In deze zaak was de enig bestuurder van de vennootschap ook de enig bestuurder van de Stak. Hierdoor oefende hij dus ook feitelijk de aan de aandelen verbonden zeggenschap uit.

Conclusie

Door deze twee arresten van de Hoge Raad is er eerder sprake van een fiscale eenheid. Vennootschappen die dachten geen fiscale eenheid te kunnen vormen omdat niet werd voldaan aan de eis van economische of financiële verwevenheid, doen er goed aan dit nogmaals te beoordelen. ■

Bron: HR 11-10-2013, nr. 11/05105 (ECLI:NL:HR:2013:837); HR 31-01-2014, nr. 12/01314 (ECLI:NL:HR:2014:145)